

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : รูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ
เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เสริมธุรกิจพอเพียง
- ผู้วิจัย** : นายพีระพงษ์ กลิ่นละอ
- ปริญญา** : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
: พระสุธีธรรมานูวัตร (เทียบ สิริญาโณ), ผศ.ดร., ป.ธ.๕, M.A.,
Ph.D. (Buddhist Studies)
: พระมหาสุทนต์ อากาศโร (อบอูน), ดร., ปธ.๗, ธ.บ., พธ.ม., พธ.ด.
(พระพุทธศาสนา)
: ดร.พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, วศ.บ., วท.ม., พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ (๑) เพื่อศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกระบวนการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เสริมธุรกิจพอเพียง (๒) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เสริมธุรกิจพอเพียง และ (๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เสริมธุรกิจพอเพียง โดยรากฐานของปัญหาเกิดจากผลของการพัฒนาเกษตรกรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง ๑๐ ฉบับ ที่ส่งผ่านวิธีการสื่อสารด้วยรูปแบบการอบรม และกิจกรรมเพื่อพัฒนานั้น ยังไม่สามารถทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแผนงานสื่อสารที่วางไว้ เกษตรกรยังคงมีหนี้สินมากขึ้น ที่ดินฐานบ้านเกิด ไม่มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ทั้งการผลิต ตลาด และส่งผลถึงผู้บริโภค ไม่ได้รับสินค้าและบริการที่คุณภาพการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักโดยนำการวิจัยเชิงปริมาณมาประกอบ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความ หรือกิจกรรมที่สื่อสารสู่เกษตรกรว่าต้องประกอบไปด้วยหลักวิชาการที่ผ่านกระบวนการสื่อสารอย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จ สามารถสร้างศรัทธา ความน่าเชื่อถือให้เกิดแก่ผู้รับสาร จนถึงเกณฑ์ที่ยอมรับปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้วยกระบวนการที่สมดุลระหว่างการสื่อสารรูปแบบเดิมและประยุกต์เทคโนโลยีการสื่อสารปัจจุบัน เพื่อทำให้ผลงานตรงตามเป้าหมายการพัฒนาสู่ความยั่งยืน งานวิจัยได้นำทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (TAM & UTAUT Model) ประยุกต์เข้ากับ 5 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก พุทธเศรษฐศาสตร์ การเสริมสร้างและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) บนฐานหลักธรรม โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบความคิด

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เสริมธุรกิจพอเพียง คือ กระบวนการสื่อสารที่สร้างการตอบสนองระหว่างความต้องการพัฒนาของเกษตรกร ให้สอดคล้องกับปัจจัยเพื่อการพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งผลสำเร็จจะเกิดจากวิธีการนำธรรมะมากำกับ ซึ่งผลของวิธีการนี้สามารถนำเกษตรกรพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงได้ โดยมีดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นต่อตนเองในด้านเศรษฐกิจ การศึกษาต่อเนื่อง ศรัทธา ความเชื่อมั่น การมีส่วนร่วม

ทางสังคม และคุณภาพชีวิตเป็นเครื่องมือวัดผล โดยมีการสื่อสารแนวพุทธเป็นจุดเชื่อมความสมดุลที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรไปในทิศทางที่ทำให้เกิดปัญญาและความสุขที่ยั่งยืน เมื่อความรู้ที่ถูกส่งไปให้เกษตรกรปฏิบัติเพื่อก่อเกิดปัญญารู้แจ้งในการพัฒนานั้น อยู่ภายใต้กรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประยุกต์ความพอประมาณเข้ากับทฤษฎีการผลิต การตลาด และการบริโภคของเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก กำกับด้วยหลักพุทธเศรษฐศาสตร์และหลักธรรมมัชฌิมาปฎิพา, อริยมรรคมีองค์ ๘, ไตรสิกขา, ปฏิจจสมุปบาท, สัมปยุตธรรม ๗, เบญจศีล – เบญจธรรม ส่วนความมีเหตุและผลนั้นกำกับด้วยหลักธรรมโยนิโสมนสิการ, ไตรลักษณ์, อริยสัจ ๔, อิทธิบาท ๔, สังคหวัตถุ ๔, พรหมวิหาร ๔ ด้วยภูมิคุ้มกันที่มีสติ-อัปมาทธรรม และกัลยาณมิตรธรรม กำกับบนฐานความรู้คู่คุณธรรมที่เข้มแข็งได้ด้วยพหุสูตร, आयตนะ ๖ ที่มีหิริ โอตตัปปะ ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาปต่อการทุจริตเป็นธรรมะจุดเริ่มต้นของฐาน ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบจากศาสตร์ของ CSR และจากการสังเคราะห์พบว่า รูปแบบ (Model) ที่สมบูรณ์ ของการตอบสนองปัจจัยการพัฒนา และความ ต้องการในการพัฒนา คือ จุดดุลยภาพของความ ต้องการและการตอบสนองที่ถูกเชื่อมต่อเนื่องกันไปจนเป็นกราฟเส้นตรงเส้นเดียวกัน ดังนั้นรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบไปด้วย ๕ ทฤษฎีหลัก ๑๕ หลักธรรมกำกับและวัดผลด้วย ๑๕ คำนี ซึ่งรูปแบบนวัตกรรมในงานวิจัยครั้งนี้ยังสามารถปรับใช้ในประเทศที่แตกต่างทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เพราะสังเคราะห์จากหลักของธรรมชาติคือ หลักธรรม

Dissertation Title	: The Innovative Model of the Communication Based on Buddhism for the Development of the Farmers towards the Sufficiency Economy
Researcher	: Mr. Perapong Klinla-or
Degree	: Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)
Dissertation Supervisory Committee	
	: Asst. Prof. Phra Suthithammanuwat (Thiab Siriyano), Dr., Pali IX., M.A., Ph.D.
	: Phramaha Suthit Abhakaro (Oboun), Dr., Pali VII, B.A., M.Sc. (Community Development), Ph.D. (Buddhist Studies)
	: Dr. Pipat Yodprudtikan, B.Eng., M.S., Ph.D. (Buddhist Studies)
Date of Graduation	: October 30, 2015

Abstract

This research aims to study (1) the philosophy of sufficiency economy and the Buddhist Communications Process for the development of the farmers towards the Sufficiency Economy. (2) to create the innovative communication base on Buddhism for the development of farmers towards the Sufficiency Economy. (3) to present the innovative model of the communication based on Buddhism for the development of the farmers. The research results show the process of the farmers' development based on the Buddhist way and the implementation through the current telecommunication technology, to describe the development of a well-balanced happiness in the sustainability of the agriculture by means of the quality and to develop a communicational model for the development of the Farmers towards the Sufficiency Economy. The qualitative and quantitative method called a documentary analysis is employed. In this research found knowledge reveals that the goals of sustainable development for farmers with five Economic Theories, Technology Acceptance Model (TAM & UTAUT Model), Buddhist Economics, Corporate Social Responsibility (CSR), Dharmas and the Sufficiency Economy Conceptual frameworks constructed from all 10 editions of National Economic and Social Development Plan are not found before the usage of the current telecommunication technology. The need for the development of the farmers and the response of the developmental factors are balanced through the examination of the effects on the economy, the education, the faith, the confidence, the social participation and the quality of life. The Dhamma principles connected with the Buddhist economics have to be modified for the farmers' success, while the communication based on Buddhism and become a point of balance, causing the farmers to modify or change their behaviors in the direction that causes intellectual and the lasting happiness. The management was expected for the

responsibility for the synthesis of the principles of CSR, and the models at the completion of the responsibility for the factors of the development, while the needs of the development are the balances of the demand and the supply which are connect with the same line as the linear. Lastly, the Innovative Model of the Communication based on Buddhism for the Development of the Farmers towards the Sufficiency Economy Philosophy was developed.

The Moderation is applied to the production theory, the marketing and the consumption from mainstream economic effects which are directed by the Buddhist economics and the Buddhist principles of the Middle Path (*Majjhimāpatipadā*), the Noble Eightfold Path (*Aṭṭhaṅgika magga*), the Threefold Training (*Tisikkhā*), the Chain of Causation (*Paṭiccasamuppāda*), the Seven Qualities of a Good Man (*Sappurisa-dhamma*), the Five Precepts (*Pañcasīla*) and the Five Dharma (*Pañcadhamma*). The Reasonability is Regulated by thorough Contemplation (*Yonisomanasikāra*), the Three Characteristics (*Tilakkhaṇa*), the Fourfold Noble Truths (*Catu - Ariyasacca*), the Four Principles of Success (*Catu - Iddhipāda*), the Four Principles of Social Integration (*Catu - Sangahavattthu*) and the Four Principles of Virtuous Existence (*Catu - Brahmavihāra*). The Self - Immunity Supervised by Mindfulness (*Sati - Appamādadhamma*) and True Good Friends (*Kalyāṇamittatadhamma*) in a strong base of knowledge and the morality condition that is controlled by the people of knowledge (*Bāhusutta*), Six Channels of Sense (*Ayatana*s) that are controlled by the moral shame (*Hiri*) and the fear to the sin against the corruption (*Ottappa*) as a starting point. The model of the completion of the response factors of development and the needs of the development is the balance of demand and supply being connected with the same line as linear. So, the Innovative Model of the Communication based on Buddhism for the Development of the Farmers towards the Sufficiency Economy Philosophy consists of five main theories, 15 principles of Dharma and the evaluation of 15 indexes. The innovative model in this research can also be used in different countries which are of different economics, societies, environments and cultures, because of the syntheses of the natural principles that are Dharmas.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสอบวัดคุณสมบัติตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา โดยมีมุ่งศึกษาความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของ กระบวนการสื่อสารแนวพุทธ จากผู้ผลิตสาร ซึ่งประยุกต์เทคโนโลยีการสื่อสารยุคปัจจุบัน ร่วมกับการสัมมนา และการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องต่อเนื่อง เพื่อถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร และวิธีปฏิบัติ ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ทางวิชาการระหว่าง เศรษฐศาสตร์กระแสหลัก พุทธ เศรษฐศาสตร์ และการเสริมสร้างสังคมแบบมีความรับผิดชอบ (CSR) โดยมีหลักธรรมเป็นกรอบร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการกำกับทิศทาง ให้ส่งผลไปยังเป้าหมายของการพัฒนา คือ เกษตรกรนั้น เกิดปัญญา รู้แจ้ง อันเนื่องมาจากข้อมูล ข่าวสารและกิจกรรมที่แนะนำให้กระทำนั้น เป็นความจริงที่สามารถก่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง กระทั่งเกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยฉบับนี้ คือ รูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง งานวิจัยนำเสนอรูปแบบ (model) การสื่อสารแนวพุทธ ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันคู่กับการประกอบอาชีพ โดยเปลี่ยนกรอบความคิดใหม่ให้แก่เกษตรกร เป็นกลยุทธการพัฒนาเกษตรกรยุคดิจิทัล และสร้างรากฐานสำหรับอนาคต

งานวิจัย พิสูจน์ด้วยการที่กลุ่มตัวอย่างนำข้อมูล ข่าวสาร และวิธีปฏิบัติที่แนะนำไปใช้ได้จริง มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ส่งผลต่อ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งสรุปเป็นดัชนีชี้วัดไว้เป็นกลุ่ม ดังนั้น การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับงานวิจัยสาขาอื่นต่อไป รองรับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และวิธีการสื่อสารที่ไม่หยุดนิ่ง เตรียมพร้อมไว้สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการสร้างดัชนีใหม่ของการถือฤกษ์ไปสู่ความสุขที่ยั่งยืนร่วมกันทั้งโลก

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมอบโอกาสทางการศึกษาอย่างถึงที่สุด ครอบครัวที่เป็นกำลังใจตลอดเวลา อาจารย์ผู้ให้ความรู้ องค์กรที่ทำงานซึ่งมอบประสบการณ์อันเป็นฐานของอนาคตที่มั่นคง เพื่อนและทีมงานผู้เป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตทั้งยามทุกข์และสุข

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับเมตตาคำแนะนำจากพระสุธีธรรมาวัตร, ผศ.ดร., พระมหากฤษณะ ตรุโณ, ผศ.ดร., พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, ดร., พระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนตเสโน, ดร., ดร.ศศิวรรณ กำลั้งสินเสริม, ดร.พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, ดร.ทิพภากร รั้งศิริ, คุณบุญชัย เบญจรงค์กุล, คุณวิชัย เบญจรงค์กุล, Mr.Sigve Brakke, และความกรุณาจาก พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร. จึงส่งผลทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จบรรลุความตั้งใจตามวัตถุประสงค์โดยสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านอย่างสูงยิ่ง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง / ภาพ	(๘)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(๑๑)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๘
๑.๓ ปัญหาการวิจัย	๘
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๑๐
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๑๑
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๓
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๒๕
๑.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๓๕
๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ	๔๒
บทที่ ๒ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกระบวนการสื่อสารแนวพุทธ	
เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เศรษฐกิจพอเพียง	๔๕
๒.๑ เศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพของวงจรการผลิต ตลาด และผู้บริโภค	๔๗
๒.๒ การสื่อสารเพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เศรษฐกิจพอเพียง	๔๖
๒.๓ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกระบวนการสื่อสารแนวพุทธ	
เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เศรษฐกิจพอเพียง	๕๒
๒.๔ การพัฒนาเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจศาสตร์	๕๓
๒.๕ กระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจศาสตร์	๕๗
๒.๖ สรุป	๖๑

เรื่อง

หน้า

บทที่ ๓ ธรรมเนียมบูรณาการต่อการสร้างวัดกรรมการสื่อสารแนวพุทธ

เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

๖๕

๓.๑ ธรรมะกับพุทธเศรษฐศาสตร์เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

๖๖

๓.๒ ธรรมะกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

๖๘

๓.๓ ธรรมะกับเทคนิคการสอนและการสื่อสารของพระพุทธรเจ้า

๗๑

๓.๔ ธรรมเนียมบูรณาการต่อการสื่อสารเพื่อการพัฒนาเกษตรกรตามแนวพุทธ

๗๕

๓.๕ สรุป

๘๓

บทที่ ๔ การนำเสนอรูปแบบ (Model) วัดกรรมการสื่อสารแนวพุทธ

เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

๑๐๑

๔.๑ สรุปผลการวิจัยกระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวพุทธ

๑๐๑

๔.๒ อภิปรายผลนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ

เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

๑๑๑

๔.๓ สรุปผลของความสัมพันธการนำรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ

เข้าประยุกต์เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

๑๑๕

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัยและคัดเลือกความสมบูรณ์สุดท้ายของรูปแบบ (Model)

นวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

๑๒๓

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๑๖๘

บรรณานุกรม

๑๗๕

ภาคผนวก

๑๗๕

ผนวก ก. แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตร

๑๗๕

ผนวก ข. การการแถลงข่าวโครงการพลังปัญญา

เป็นลักษณะประยุกต์แนวทางเดียวกับงานวิจัย

๑๘๕

ประวัติผู้วิจัย

๑๘๓

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงความสัมพันธ์ของหลักธรรมอริยสัจ ๔ ซึ่งเชื่อมโยงกับญาณ ๓	๒๓
ตารางที่ ๒ สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยในการยอมรับรูปแบบของนวัตกรรม	๓๒
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่จังหวัดหลักในการจัดการการวิทยุ ห่วงข้อรายการ และคลื่นความถี่รับฟัง	๘๖
ตารางที่ ๔ ตัวอย่างพื้นที่จัดเก็บข้อมูลและแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการสื่อสารโดยตรงแบบสองทาง ซึ่งใช้ในปัจจุบันและกำหนดแนวทางในอนาคต	๙๒
ตารางที่ ๕ ภาพรวมของการวิจัย	๑๐๓
ตารางที่ ๖ สรุปผลการพัฒนาเกษตรกรรมตามแนวพุทธ	๑๐๗
ตารางที่ ๗ อภิปรายผลกระทบกระบวนการพัฒนาเกษตรกรรมตามแนวพุทธของงานวิจัย	๑๑๑
ตารางที่ ๘ แผนผังวิธีการสื่อสาร ลักษณะเฉพาะ การกำกับ และผลที่ได้รับ จากรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรรมสู่เศรษฐกิจพอเพียง	๑๔๖
ตารางที่ ๙ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการสื่อสาร	๑๕๕

สารบัญแผนภาพ

เรื่อง	หน้า
แผนภาพที่ ๑ แผนภูมิของลาสเวลล์	๑๕
แผนภาพที่ ๒ การยอมรับนวัตกรรม TAM Model	๒๓
แผนภาพที่ ๓ ผังกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)	๓๕
แผนภาพที่ ๔ สรุปขั้นตอนด้วยภาพของโครงสร้างวิธีดำเนินการวิจัย	๔๐
แผนภาพที่ ๕ ผลที่เกิดขึ้นของงานวิจัยในรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อ การพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกียพอเพียงภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎี และกระบวนการวิเคราะห์ที่ประยุกต์ใช้	๔๐
แผนภาพที่ ๖ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๔๕
แผนภาพที่ ๗ แสดงรูปแบบความสัมพันธ์กระบวนการพื้นฐานของปัญหาการพัฒนาเกษตรกร ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และผลที่เกิดขึ้นในภาคเกษตรเป็นวงจร ที่ทำให้การพัฒนาไม่มุ่งไปสู่ความยั่งยืน	๔๗
แผนภาพที่ ๘ กระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (ทฤษฎี)	๖๑
แผนภาพที่ ๙ กระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (เป้าหมายการพัฒนา)	๖๒
แผนภาพที่ ๑๐ กระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผลโดยรวมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในแต่ละด้าน เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข	๖๓
แผนภาพที่ ๑๑ กระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๔
แผนภาพที่ ๑๒ สรุปความสัมพันธ์กระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งต้องการ และจำเป็นต้องสร้างรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกียพอเพียง	๖๖
แผนภาพที่ ๑๓ ข้อความสนับสนุนฐานของพุทธเศรษฐศาสตร์และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๘๕
แผนภาพที่ ๑๔ สัมภาษณ์ผลเบื้องต้นของโครงการ *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตร ที่เกิดจากการใช้กระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวพุทธ	๙๗
แผนภาพที่ ๑๕ ธรรมชาติของการสื่อสารสร้างนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกียพอเพียง จากความสัมพันธ์ของการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต สู่ความสมดุล ความสุข และความยั่งยืน	๑๐๐
แผนภาพที่ ๑๖ อภิปรายผลกระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวพุทธของงานวิจัย ด้วยรูปแบบ PDCA (Plan, Do, Check, Action)	๑๑๘
แผนภาพที่ ๑๗ วงจรการส่งข้อมูลผ่านนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกียพอเพียง	๑๒๕

แผนภาพที่ ๑๘	กระบวนการพัฒนาด้านเทคนิคและข้อความของการสื่อสารแนวพุทธ สู่เศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๑
แผนภาพที่ ๑๙	การตลาดธรรมชาติแสดงถึงกระบวนการส่งต่อและประยุกต์ความรู้สู่ปัญญา และส่วนประกอบของภาวะสมดุล	๑๓๓
แผนภาพที่ ๒๐	การตลาดธรรมชาติแสดงถึงส่วนประกอบคู่กันของภาวะสมดุลในวงจรตลาด	๑๓๓
แผนภาพที่ ๒๑	กระบวนการพัฒนาตลาดธรรมชาติ E-Commerce สู่เกษตรกรอย่างเป็นลำดับขั้น	๑๓๔
แผนภาพที่ ๒๒	ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ใช้ในการกำกับด้วยหลักของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทางการตลาดและธุรกิจ	๑๓๕
แผนภาพที่ ๒๓	ความสัมพันธ์ของวงจรผู้ผลิต ตลาด และผู้บริโภค ภายใต้แนวพุทธและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๗
แผนภาพที่ ๒๔	วิเคราะห์ความคิดทางการตลาดหรือเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ด้วยแผนภาพวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Product life cycle)	๑๔๑
แผนภาพที่ ๒๕	การประยุกต์แนวพุทธที่จะทำให้เกิดการเติบโตและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากภาพแสดง S Curve ที่ต่อเนื่อง	๑๔๒
แผนภาพที่ ๒๖	นวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง รูปที่ ๑	๑๓๒
แผนภาพที่ ๒๗	รูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง รูปที่ ๒	๑๖๓
แผนภาพที่ ๒๘	รูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง แสดงโดยลักษณะกระบวนการ รูปที่ ๓	๑๖๕
แผนภาพที่ ๒๙	ผลลัพธ์นวัตกรรมที่สมบูรณ์ (Perfect Model) ของการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง รูปที่ ๔	๑๖๖
แผนภาพที่ ๓๐	การประยุกต์ใช้ รูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกร สู่เศรษฐกิจพอเพียง รูปที่ ๕	๑๖๗

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

การใช้สัญลักษณ์และคำย่อคัมภีร์

สัญลักษณ์และคำย่อในวิทยานิพนธ์ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฎีกา ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยคำย่อพระไตรปิฎก เริ่มจากอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ตามด้วยวงเล็บฉบับที่ใช้แล้วตามด้วย เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ ตัวอย่างเช่น ส.ม.อ. ๓/๑๐๘๑/๓๘๐ หมายถึงพระสูตรตันตปิฎก (ไทย) = สังยุตตนิกาย สार्वदलपालिनी महाररकอรरदกกา (ภาษาไทย) เล่ม ๓ ข้อ ๑๐๘๑ หน้า ๓๘๐ โดยเนื้อหาเรียงตามคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์เป็น ดังนี้ :-

พระสูตรตันตปิฎก

อง.เอกก.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	อังคตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
ที.ม.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	ทีมนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ม.อุ.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	มัชฌมิกาย	อุปริปันณาสกั	(ภาษาไทย)
อง.ติก.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	อังคตรนิกาย	ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	อังคตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทก.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	อังคตรนิกาย	ทกนิบาต	(ภาษาไทย)
ส.ม.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.ทสก.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	อังคตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตุตก.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	อังคตรนิกาย	สตุตกนิบาต	(ภาษาไทย)
ส.นิ.	(ไทย) = สูตรตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	นิทานวรรค	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.วิ.	(ไทย) = อภิธรรมปิฎก	วิภังค์	(ภาษาไทย)
---------	---------------------	---------	-----------

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก

ม.ม.อ.	(ไทย) = มัชฌมิกาย	ปปัญจสุทนี	มูลปณณาสกอรรดกา	(ภาษาไทย)
ส.ม.อ.	(ไทย) = สังยุตตนิกาย	สารัตถดปกาลินี	มหาวรรคอรรดกกา	(ภาษาไทย)
ข.อป.อ.	(ไทย) = ขุททกนิกาย	วิสุททชนวิลาลินี	อปทานอรรดกา	(ภาษาไทย)
ข.เถร.อ.	(ไทย) = ขุททกนิกาย	ปรมัตถทีปนี	เถรคาถาอรรดกา	(ภาษาไทย)
ที.ส.อ.	(ไทย) = ทีมนิกาย	สุมังคลวิลาลินี	สัลขันธวรรคอรรดกา	(ภาษาไทย)

ฎีกาพระวินัยปิฎก

สารตุฎ.ฎีกา (ไทย) = สารัตถทีปนีฎีกา (ภาษาไทย)